

- high tendency for experimenting/innovation and risk to undertake various actions in the knowledge field;
- presence of sense of humour;
- manifestation of high responsibility for undertaken actions;
- manifestation of an increased productivity, tendency to anticipate the knowledge processes designated by school programmes.

Summarizing the above said, we will note that the pupils with musical aptitudes (musically gifted) represent a specific category which puts forward for teacher of music demands connected with: objective and precocious diagnostic of the development level of musical aptitudes, their correlation with individual features; competent elaboration and application of pedagogical strategies, especially oriented towards the continuous development of capacities.

Литература

- 1) Babii, V. *Eficiența educației muzical-artistice*. Chișinău: Editura „Elena-V.I.”, 2005.
- 2) Golu, M. *Introducere în psihologie*/ M.Golu, A.Dicu. – București: Editura Științifică, 1972.
- 3) Havârneanu, C. *Cunoașterea psihologică a persoanei*/ C.Havârneanu. – București: Editura Polirom, 2000.
- 4) Jigău, M. *Copiii supradotați*/ M.Jigău. – București: Editura Știință și Tehnică, 1994.
- 5) Zisulescu, Șt. *Aptitudini și talente*/ Șt.Zisulescu. – București: Editura Didactică și Pedagogică, 1971.

УДК 37.016: 784.

Ван Тянь Ці

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ СПІВАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У РОБОТІ НАД МУЗИЧНИМ ОБРАЗОМ ТВОРУ

У статті розглядається змістовна сутність поняття “основи співацької культури” стосовно дітей молодшого шкільного віку та розкриваються її основні складники. Головним засобом формування основ співацької культури молодших школярів є робота над музичним образом твору, який втілює в собі загальнолюдські цінності і несе яскраво виражену естетичну спрямованість.

Ключові слова: *основиспівацько їкультури, молодший шкільний вік, робота над музичним образом твору.*

В статье рассматривается содержательная сущность понятия основы певческой культуры относительно детей младшего школьного возраста и раскрываются ее основные составляющие. Главным средством формирования основ певческой культуры младших школьников является работа над музыкальным образом произведения, который воплощает в себе общечеловеческие ценности и несет ярко выраженную эстетическую направленность.

Ключевые слова: *основы певческой культуры, младший школьный возраст, работа над музыкальным образом произведения.*

The article considers the substantive essence of the concept of culture with respect to the basics of singing children of primary school age and reveal its basic means of forming foundations sostavlyayuschie. Glavnym singing culture of younger students is working on a musical image of a product that embodies the universal values and carries a distinct aesthetic orientation.

Keywords: *fundamentals of choral arts, elementary school age, working on a musical image of a product.*

Постановка проблеми. Складовою частиною духовної культури особистості школяра виступає музична культура, у структурі якої значне місце належить співацькій культурі. Виховання співацької культури дуже актуальне й значуще, тому що дає змогу розвивати в

школярів любов до співу, розуміння поетичного тексту пісні, передачі його голосом, сприяє формуванню кращих особистісних якостей і має велике значення на сучасному етапі освіти та виховання школярів.

Актуальність цієї проблеми можна розглядати і з позиції вікової педагогіки, зокрема, з позицій педагогіки молодшого шкільного віку. Спів первинно подібний розмові, тому він є самим доступним видом музичної діяльності дітей. Доступність співу відбувається завдяки єдності слова і музики: слово допомагає зрозуміти зміст музики, полегшує засвоєння мелодії. Голос дитини – природний інструмент, який завжди присутній при ньому, тому співи постійно супроводжують ігри та розваги дітей.

Молодший шкільний вік є першою сходинкою послідовного прилучення до співацької культури при належно організованому процесі музичного виховання дітей. Виховання співацької культури – процес довготривалий, який не може закінчитися в молодшому шкільному віці. Тому на даному етапі ми не можемо говорити про формування співацької культури в цілому, а лише констатувати її розвиток на рівні основ.

Аналіз останніх публікацій. Концептуальні положення музичної педагогіки, в тому числі і співацької, розкриваються у дослідженнях О. Апраксіної, Н. Ветлугіної, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, В. Шацької, О. Щолокової та ін. Методика викладання музики в загальноосвітній школі розглядається у працях вітчизняних і зарубіжних науковців Е. Абдулліна, О. Апраксіної, О. Ростовського, Л. Хлебнікової та ін. У результаті аналізу наукових музично-теоретичних джерел було з'ясовано, що педагоги-методисти та науковці минулого і сучасності, які вирішували проблему розвитку дитячого голосу, акцентують увагу на різних ознаках вокальної культури молодших школярів. Водночас не розкрито сутність поняття „основи співацької культури”, не розроблено педагогічні умови формування основ співацької культури молодших школярів, недослідженими залишилися питання методики формування основ співацької культури молодших школярів на уроці музики та у позакласній діяльності.

Мета даної статті – визначити змістову сутність формування основ співацької культури молодших школярів.

Вклад основного матеріалу. Під музичною культурою особистості розуміють любов до музики і розуміння її в усьому багатстві форм і жанрів: особливе „відчуття музики”, що спонукає сприймати її емоційно, уміння чути музику як змістовне мистецтво, що несе в собі почуття і думки людини, життєві образи й асоціації, здатність відчувати внутрішній зв'язок між характером музики і характером виконання [3].

Музична культура дитини молодшого шкільного віку – це інтегративна особистісна якість, що формується у процесі систематичного, цілеспрямованого виховання та навчання у різних видах музичної діяльності (в тому числі співацької) на основі накопичення пізнавального досвіду сприйняття музики різних епох і стилів, розвитку емоційного відгуку на високохудожні твори музичного мистецтва, музично-образного мислення та уяви, музичних здібностей, знань, умінь, навичок, всіх компонентів музично-естетичної свідомості – естетичних емоцій, відчуттів, інтересів, смаку, уявлень про красу (у доступних віку межах), позитивного емоційно-оцінного ставлення дитини до музики, самостійності та музично-творчої активності.

Обмежуючись рамками дослідницької роботи, ми виокремлюємо два компонента співацької культури – емоційне переживання, без якого неможливе сприйняття та відтворення (виконання) музики, та оцінку, яка разом з уявленнями про красу та розумінням особливостей музичної мови, засвоєних еталонах інтонаційного досвіду та еталонах словесних оцінок дорослого, забезпечує ціннісну орієнтацію. Ці компоненти є провідними у структурі музичної культури, складають основу співацької культури молодшого школяра і припускають розвиток у дітей відповідних виконавських здібностей в умовах послідовного педагогічного впливу. Названі компоненти у комплексі утворюють надійну ціннісно-естетичну основу, яка є базисом і передумовою подальшого розвитку співацької культури особистості.

Одним з головних засобів формування основ співацької культури молодших школярів є робота над музичним образом, який втілює в собі загальнолюдські цінності, несе яскраво виражену естетичну спрямованість. Музичний образ твору складає комплекс засобів виразності, які впливають на дитину своїм конкретним звучанням [2], що викликає асоціації

з явищами життя та переживаннями. Оскільки будь-який зміст виражається специфічними музичними засобами, то для його розуміння необхідно мати уявлення про виразне значення цих засобів. Особливість співацької інтонації полягає в тому, щоб у поєднанні звуків різної висоти почути цілісні музичні образи, що викликають у школяра певні настрої, почуття і думки. Сааме засоби виразності та виразність виконання зближують музичний образ і співацьку інтонацію. Коли вона починає виражати почуття, то стає музичним образом.

Хоровий спів служить засобом ознайомлення з новими творами, законами досягнення вокально-хорового мистецтва, засобом художнього розвитку та проявлення особистості дитини. Музичний образ твору під час хорового співу має вплив на суб'єктивний світ школяра, породжуючи багатогранні та складні переживання, які тягнуть за собою певні фізіологічні зміни у організмі, супроводжуючи почуття радості та смутку, любові та обов'язку тощо. Під час співу яскраві музичні образи хорових творів розвивають не тільки музичні здібності та впливають на розвиток особистості взагалі, але і справляють дію на виховання співацької культури дитини. Формування основ співацької культури молодших школярів у процесі роботи над музичним образом сприяє більш повному використанню пізнавального, ціннісно-орієнтаційного та виконавсько-творчого потенціалу дітей.

Ефективною формою у цьому процесі виступає як урок музики, так і позакласна діяльність, які разом створюють умови для повного та ефективного навчання дітей навичкам співу та сприяють вихованню співацької культури. В структурі поняття "основи співацької культури молодших школярів" виділяємо три складника: пізнавальний (накопичення елементарних теоретичних знань, умінь, навичок у галузі співацької діяльності, розвиток співацьких музичних здібностей), ціннісно-орієнтаційний (інтерес до співацької діяльності та формування здібності цінувати прекрасне у житті та мистецтві), виконавсько-творчий (прагнення виражати у своєму виконанні позитивне емоційно-оцінне ставлення до твору).

Висновки. Співацька діяльність, завдяки її природності та емоційності, є привабливою для дитини молодшого шкільного віку. Саме вона може стати емоційно-оцінним стрижнем формування у дитини естетичного сприйняття інших видів мистецтв та оточуючого світу. Глибоко осягаючи мову одного мистецтва, дитина у порівнянні з нею освоює семантику, виразний сенс творів інших мистецтв, вживається в художні образи, знаходить в них особистісний сенс. Отже, формування основ співацької культури, а через неї – художньої і естетичної – важливе завдання сьогодення, що дозволяє реалізувати можливості музичного мистецтва у процес становлення особистості. Вироблення основ співацької культури слугує підґрунтям майбутнього професіоналізму та особистісного розвитку дітей.

Література

1. Алієв Ю. Б. *Настільна книга шкільного вчителя-музиканта* / Ю. Б. Алієв. – М. : Гуманит. Вид. центр ВЛАДОС, 2000. – 336 с. – (Б-ка вчителя музики).
2. Ветлугіна Н. О. *Музичний розвиток дитини* / Н. О. Ветлугіна. – М., 1968. – 123 с.
3. Кабалевський Д. Б. *Основные принципы и методы программы по музыке для общеобразовательной школы* // Программно-методические материалы. *Музыка начальной школы* / Д. Б. Кабалевский. – М., 1994. – 405 с.

УДК 372

Ван Яньпин

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

У межах статті розкривається проблема формування вокальної культури школярів підліткового віку. Автором проаналізовані наукові праці провідних музикантів-педагогів з питань роботи з дитячими голосами, й дається узагальнення про те, що голоси дитячого хору приблизно відповідають голосам жіночого хору, тому роботу за ними можна будувати з орієнтацією на методику роботи з жіночими голосами. Автор визначає етапи-завдання з